

DECIZIE

02 octombrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul Svetlana Novac

Judecătorii Tatiana Vieru, Nicolae Clima, Iurie Bejenaru, Galina Stratulat

examinînd recursul declarat de către Nina Sîli în pricina civilă la cererea Ninei Sîli cu privire la constatarea faptului ce are valoare juridică, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2013, prin care a fost admis apelul declarat de către Nina Sîli, casată hotărîrea Judecătoriei Ialoveni din 10 octombrie 2012, și dispusă scoaterea de pe rol a cererii

c o n s t a t ă:

La 02 septembrie 2011 Nina Sîli a depus cerere cu privire la constatarea faptului ce are valoare juridică - represiunii politice prin expropriere, persoane interesate Ministerul Afacerilor Interne, Comisia raională Ialoveni pentru problemele victimelor represiunilor politice, Primăria satului Costești raionul Ialoveni.

În motivarea cererii a indicat, că în perioada anilor 1975-1980, tatăl ei Sava Sula Alexandr, născut în satul Gîrla Chișinău (actualmente satul Costești raionul Ialoveni) la 18 decembrie 1924, locuind în localitatea de baștină, a fost supus represiunilor de către autoritățile sovietice, prin exproprierea de casa și pămîntul de lîngă aceasta care le deținea în proprietate în urma moștenirii de la tatăl său Sula Alexandr Dumitru.

Indică că, imobilele pe care a fost forțat să le părăsească se aflau în centrul satului Costești, între Alexandra Grigrița, Victoria Mereacre, Ereamea Țurcanu și fosta maternitate, actualmente regiunea străzii centrale.

Casa de care a fost depozitat Sula Sava Alexandr a fost distrusă imediat, iar copacii (livada) care erau în grădina casei au fost tăiați. Grupul de persoane care s-au prezentat întru executarea indicațiilor date de autoritățile sovietice nu au pus la dispoziție careva acte care le-ar fi conferit dreptul de a strămuta familia din locul unde locuiau la acel moment în alt loc, doar au indicat că dispoziția au primit-o de la președintele colhozului „Progres” din localitatea în cauză.

După expropriere, Sula Sava Alexandr, a primit un teren pentru construcție la marginea satului, pe care, cu resurse și cu muncă proprie a ridicat o altă casă în care a locuit pînă la momentul decesului.

La moment titular al dreptului de proprietate asupra terenului la care se face referire mai sus este Primăria satului Costești, raionul Ialoveni.

Faptul că Sula Sava Alexandr a fost proprietar al casei de locuit și al pământului la care s-a făcut referire mai sus, de care a fost expropriat, se confirmă prin înscrisurile eliberate de Serviciul arhivă Ialoveni, și anume: Certificatul de arhivă nr. 21/51 din 19 martie 2007 (duplica din Registrul de gospodării nr. 8 pentru anii 1950-1952 a Sovietului Sătesc Gîrla Costești cu privire la componența familiei și a averii persoanei a cărei reabilitare se solicită), date care se repetă și în Certificatul de arhivă nr. 21/197 din 11 iulie 2011 (duplicatul din Registrul de gospodării nr. 1 pentru anii 1971-1973 a Sovietului sătesc Costești cu privire la componența familiei și a averii aceleiași persoane), (copiile certificatelor sunt anexate la prezenta cerere.

Atît în perioada anilor 1950-1952 cît și în perioada anilor 1971-1973, Sula Sava Alexandr deținea în proprietate 1 casă, 1 beci și 0,5 hectare de pămînt de lîngă casă.

La noul loc de trai lui Sula Sava Alexandr i-a fost pus la dispoziție mai puțin de 0,07 hectare de pămînt.

Mai indică reclamanta că, de către petiționar, în vederea recuperării proprietății de care a fost ilegal deposedat Sula Sava Alexandr, a fost înaintată o cerere către primăria s. Costești r. Ialoveni.

În cadrul acelei proceduri, Comisia funciară, din cadrul primărie s. Costești, care a avut spre examinare cererea depusă de reclamanta a dat un aviz în care a menționează precum că: „în primăria s. Costești r-nul. Ialoveni nu există documente privind demolarea casei lui Sula Sava Alexandr... și luarea pămîntului de pe lîngă casă. De asemenea lipsesc documentele privind averea ce i-a fost dată în loc”.

La 01 iunie 2011, cu cererea privind reabilitarea s-a adresat Ministerului Afacerilor Interne, care conform art. 5 al Legii Republicii Moldova nr. 1225-XII din 08.12.1992 „Privind reabilitarea victimelor represiunilor politice” cu modificările și completările ulterioare este competent să examineze categoria respectivă de cereri, prin răspunsul MAI a fost informată că instituția nu dispune de date referitoare la represiunile politice aplicate față de Sula Sava Alexandru.

Solicită reclamanta a constata faptul represiunii politice prin expropriere a lui Sula Sava Alexandr (născut în satul Gîrla județul Chișinău - actualmente satul Costești raionul Ialoveni) la data de 18 decembrie 1924 în perioada anilor 1975-1980, de către autoritățile sovietice din satul Costești raionul Ialoveni, prin exproprierea de casa și pămîntul de lîngă aceasta care le deținea în proprietate în localitatea respectivă.

Prin hotărîrea Judecătoriei Ialoveni din 10 octombrie 2012 acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2013 a fost admis apelul declarat de către Nina Sîli, casată integral hotărîrea Judecătoriei Ialoveni din 10 octombrie 2012, în baza art. 267 alin.(1) CPC fiind dispusă scoaterea de pe rol a cererii înaintate de către Nina Sîli.

La 10 aprilie 2013, Nina Sîli a declarat recurs împotriva decizie instanței de apel, solicitînd admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrii primei instanțe și emiterea unei noi hotărîri cu privire la admiterea cererii.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu hotărîrile instanțelor judecătorești în partea respingerii cererii sale, indicînd că instanțele au interpretat eronat prevederile Legii cu privire la victimele represiunilor politice nr. 1225 din 08 decembrie 1992.

Consideră că concluziile instanței de apel sunt în contradicției cu circumstanțele cauzei. Cu referire la prevederile Legii nominalizate susține că lipsa materialelor din

arhivă este nu un impediment, ci din contra un temei pentru ca dosarul să fie examinat în procedură specială și să fie constatat faptul ce are valoare juridică a represiunii politice prin expropriere. Afirmă că în situația când actele corespunzătoare lipsesc din diferite motive în arhiva MAI, constatarea represiunii politice de către instanță se efectuează în baza certificatului de arhivă care atestă că persoana a avut pînă la ziua instaurării regimului sovietic proprietăți imobile.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Nina Sîli întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și trimiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

În conformitate cu art.445 alin.(1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul reține că, instanța de apel incorect a scos cererea de pe rol invocînd faptul că la caz este un litigiu de drept referitor la casa de locuit și teren, și litigiul dat urmează a fi examinat în procedura contencioasă și nu în procedură specială.

În conformitate cu art. 279 alin.(1) lit. a) CPC, instanța judecătorească examinează în procedură specială pricini cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică.

În conformitate cu art. 281 alin.(2) lit. k) CPC, instanța judecă pricinile în care i se cere să constate faptul represiunii politice.

Aici este de reținut, că Nina Sîli, înaintînd cererea în judecată a solicitat constatarea faptului că în perioada anilor 1975-1980, tatăl ei Sula Sava Alexandr, născut în satul Gîrla Chișinău (actualmente satul Costești raionul Ialoveni) la 18 decembrie 1924, locuind în localitatea de baștină, a fost supus represiunilor de către autoritățile sovietice, prin exproprierea de casa și pămîntul de lîngă aceasta care le deținea în proprietate în urma moștenirii de la tatăl său Sula Alexandr Dumitru.

La caz se constată că nu există careva litigiu de drept referitor la casa de locuit și teren, reclamanta prin cererea sa solicitînd doar constatarea faptului represiunilor politice prin expropriere însă nu și redobîndirea proprietății luate ilegal, acest aspect constituind obiectul altei proceduri, prin urmare cerința acesteia urmează a fi examinată în procedură specială și nu în procedură contencioasă după cum indică instanța de apel în decizia sa.

Astfel, legalitatea hotărîrii primei instanțe urma a fi verificată reieșind din pretențiile formulate la caz, pe cînd instanța de apel a ieșit din limitele pretențiilor înaintate, fapt ce contravine prevederilor art. 240 alin. (3) CPC, care expres prevede că instanța judecătorească adoptă hotărîrea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

În această ordine de idei, instanța de apel urma să verifice legalitatea hotărîrii primei instanțe, însă examinînd pricina superficial, eronat s-a expus asupra unei cerințe ce nu a fost înaintată de către reclamantă, în urma cărui fapt și s-a ajuns la concluzia dată.

Distinct de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că instanța de apel a judecat cauza cu încălcarea normelor de drept procedural și material, fapt ce impune admiterea recursului, casarea integrală a acesteia cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel.

În conformitate cu art. art. 444, art. 445 alin.(1) lit.c) Cod de procedură civilă,
Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se admite recursul declarat de către Nina Sîli.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2013, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Nina Sîlî cu privire la constatarea faptului ce are valoare juridică, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău de alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Novac

Judecătorii

Tatiana Vieru

Nicolae Clima

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat